

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Bellvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Ceterum ad vitandos scrupulos, nisi constet de contrario, præsumendum est similes Vicarios legitime facere quæ faciunt. Solent enim Episcopi dare varias commissiones suis Vicarijs, quæ essent inspiciendæ.

Abolutio delegata excommunicato.

CASVS XI.

Tilius inculpate ignorat suam excommunicationem. Delegatur ipsi potestas audiendi confessiones.

QVÆRITVR, An hæc delegatio sit valida?

R Espondeo, Valdè probabile est quando quis ignorat suam excommunicationem inculpate, valde ipsi delegari potestatem audiendi confessiones; ita vt eà licite vti possit post absolutionem absque noua delegatione. Idem multò magis dicendum est de facultate legendi libros prohibitos tali excommunicato collata. Certissimum autè est actus eius qui sic accepit iurisdictionem, esse validos.

BAPTISMVS.

CASVS I.

An liceat Infantem deferre ad Ministrum hæreticum, vt ab eo baptizetur?

Vel ad stare instar Patrini?

Vel interesse causâ honoris?

Vel dare nomen inscribendum Ministro?

Vel suscipere infantem per interpositam personam?

Vel in illo Baptismo admittere nomen Patrini? Vel dare munusculum seu elemosynam?

R Espondeo, Non videtur quidquam istorum permittendum. Quia sunt actus Religionis, quibus tacite secundum vsum populi Christiani proficitur illos esse legitimos Ecclesiæ Ministros. Confirmatur, Quia igitur præcipitur, vt ad eam Ministrum, & ab illo petant baptismum, vt hac ratione profiteantur illum esse verum Ministrum Ecclesiæ: ergo non est licitum parere. Sicut enim non licet parere dum aliquid præcipitur in odium religionis veræ; ita neque dum præcipitur aliquid in confirmationem & professionem religionis falsæ.

Vnde primò, Nefas est suis manibus infantem Ministro offerre.

Secundò, Ad stare instar Patrini; nam & hic approbat suo facto & honorat illud Ministerium. Sed dices; Honorat baptismum, non officium Ministri. Respondeo, Imò vtrumque suo facto honorat. Non enim aditur Minister ob extremam necessitatem, sicut laicus: sed tanquam ordinarius & publicus Minister populi. Accedit, quòd Patrini illi cooperetur, infantem tenendo, & supponendo actioni Ministri.

Tertiò, Interesse causa honoris. Nimirum si adstas, vt alij, externo habitu & gestu honorem habens illi actioni. Secus si comiteris causâ honorandi infantem vel parentes, & baptismo non interstis: vel certè nõ vt alij specie venerationis. Nec refert quòd rogati in genere à Ministro, an fateatur hanc esse sinceram doctrinam de baptismo, aliqui ex istis nihil respondeant: quia suo facto, & honore exhibito id videntur fateri, & silentio illo id quodammodo confirmare: saltem alijs videri possunt confirmare, & ita res non caret scandalo.

Quartò, Dare nomen inscribendum Ministro: hoc enim est consortire in cooperationem cum Ministro ad baptismum, etiamsi exterius illa cooperatio non sequatur.

Quintò, Sulcipere per interpositam personam: nimirum si intendat esse susceptor in tali baptismo; hoc enim est in illum baptismum consentire.

Sextò, Admittere Nomen Patrini: intellige in illo baptismo. Sectis si in genere, non intendendo esse Patrini in tali baptismo.

Septimò, In dando munusculo seu elemosyna non est difficultas, modò non detur Ministro, sed infanti: est enim munus honorarium & politicum dari consuetum, non elemosyna propriè.

CASVS II.

Verum Infans quæ alter parentum vult à Ministro post aliquot menses baptizari, possit ante à Catholico Sacerdote rite baptizari?

Rebaptizatio.

R Espondeo, Expedire vt talis infans ante à Catholico Sacerdote ritu Ecclesiæ baptizetur. Alter enim parens ius habet vt sic curet baptizari. Nec refert quòd secundò baptizabitur iustif alterius; quia ad hoc alter permissiuè se habet.

CASVS III.

An valde rudes ante plenam instructionem nõ possint baptizari, si periculum sit ne fortè non redeant; postea quòd aliquis fideiubeat pro illis, quòd curabit eos plenius instrui?

Instructio ad baptismum.

R Espondeo, Si norunt ea quæ necessaria sunt ad iustificationem, & doleant de peccatis cum proposito emendationis; possunt eo casu baptizari. Sed oneranda conscientia fideiussoris vt præstet quod promissit.

BELLVM.

CASVS I.

Commissarius, Capiteo id petente, annotauit plures milites, quam re vera sub signo erant: hinc plus Capiteo solutum, quam ipsi debebatur.

Fraus ex numero militum.

QVÆRITVR, Verum Capiteum, an verò Commissarius Regi restituere debeat?

R Espondeo, Commissarij obligationem pendere ab obligatione Capitei, cui pecunia numerata: non enim tenetur nisi secundariò, & in subsidium seu defectum ipsius.

Capiteus autem duplici ex capite excusari potest: Vel quia stipendia ordinaria, iudicio bonorum & intelligentium, non sufficiunt (quod tamen non facile credendum, cum apud hostem sufficiant minora:) & tunc posset ex furto illo supplere ad eam summam, quæ iudicaretur equa; reliquo, quod superat, restituito. Vel quia illa vtiliter in negotium Regis expendit, v. g. ad iuuandos milites, qui defectu solutionis vel perirent miseris, vel fugerent, vel seditionem mouerent: Tunc enim, quia negotium sui Principis vtiliter gessit, non tenetur; vt colligitur ex l. 2. ff. *De negotijs gestis*; & ratio naturalis dicitur. Aliud caput excusationis esse posset, si Capiteus remitteret Regi tantumdem ex ijs quæ nomine iusti stipendij ipsi debentur.

N iij Si nihil

Si nihil horum ex parte rei interueniat, Commiffarius tenetur de suo non solum ad id, quod primò solum est; sed etiam ad id, quod postea solum est ex vi falsæ scripturæ, cuius ipse auctor extitit.

Militare stipendium.

CASVS II.

Princeps assignat Militi stipendium decem aureorum in singulos menses: Capitaneus qui militem conscribit, paciscitur cum singulis de nouem aureis, quia loco commodo sunt dispositi.

Quæritur, An possit decimum illum aureum sibi reseruare?

Si militi est, restituitur militi.

Respondeo, Decimum illum aureum esse vel Principis, vel militis. Est militis, si Princeps tanti taxauit menstruum obsequium. Sicut enim reliquis rebus potest pretium legitimum imponere, ita etiam obsequio militum & famulorum: & eo casu debitum est militi. Hoc modo videtur Princeps hic facere. Nam non datur Capitaneo auctoritas vt pactu ineat, sed vt militem conscribat, cui non ipse, sed Princeps per alium ministrum satisfaciunt. Accedit, quod Princeps in singula capita præparet decem aureos, eoque accipit Commiffarius vel Capitaneus distribuendos in milites. Sicut ergo Oeconomus inique ageret, si pecuniam vel partem pecuniæ quam accepit ad soluendum operarijs, sibi retineret: ita etiam Capitaneus vel Commiffarius retinens sibi decimum illum aureum. Præterea militibus fit iniuria; nam non datur illis pretium legitimum sui obsequij.

Si Princeps (quod serui) restituitur Principi.

Est Principis illa pecunia, si Princeps non assignauit veluti pretium legitimum obsequij, sed tanquam id, quod dari possit: relicta tamen libertate paciscendi minoris, si occasio se offerat ex loci vel vrbs opportunitate: tunc enim si Capitaneus paciscatur minoris, id quod superest, pertinet ad Principem. Sicut si dominus det Oeconomus pecuniam vt operarios conducat, & ille conducat minoris quam dominus putabat conducendos, id quod superest, ad dominum pertinet. Valdè credibile est Principem hoc modo assignare stipendium, præsertim pro militibus qui in locis commodis militant, vbi alia quæstus occasione se offerunt. Quia credibile est illum velle vt quâ vtilissimo modo omnia administrantur. Et sanè, tali loco melius est habere nouem aureos, quam alibi decem. Deinde, si Princeps sciret magnam summam tali modo retentam, eam sibi vsurparet tanquam suam, nec agnosceret esse militis, cum militi rationabiliter sit satisfactum.

CASVS III.

Militare stipendium.

Virum Capitanei possint aliquo artificio aliquid amplius accipere à Principe, quando stipendia non sufficiunt?

Officialibus & militibus debent moderata stipendia.

Respondeo, Olim fuisse assignata stipendia, quæ illis temporibus sufficiebant ad officium militare decorè præstandum; quæ postea, vbi pecunia facta est vilior, & res cariores, non sunt aucta iustâ proportionè. Officia tamen militaria merentur sustentationem moderatam, quodque in suo ordine. Nam si quis benè ea obire velit, non suppetunt ei rationes & tempus aliter lucrandi.

Itaque putarem Capitaneis & singulis militibus tantum deberi, quantum præcisè necessarium est ad sustentationem moderatam, & ad officium illud decorè præstandum. Quod autem non tantum eis assignetur, in causa est, quia Principes norunt si amplius detur, fore augendum luxum; nam non ideo à fraudibus plerique abstinebunt: & tandem stipendia fore tam magna vt non possint satisfacere. Quia tamen norunt id quod datur sufficere, & ferè omnes varijs artibus fraudare, videntur tacitè consentire & permittere, vt ita fiat. Vnde Princeps Parmensis aliquando respondit Societatis I. E. s. v. Patribus regia castra sequentibus, non esse faciendum scrupulum Capitaneis, ob quinque vel sex pagas muertus, vt vocant.

Princeps videtur tacitè consentire, vt fraudes.

CASVS I V.

Virum Militibus, ceterisque stipendiarijs iusta castra sequentibus licita sit Pabulatio?

Dico Primò, Pabulatio est licita in locis hostium stipendiarijs omnibus iusta castra sequentibus, sicut & alijs militibus; quia cum feruiant Principi in exercitu, iure militum vtuntur in omnibus illis, in quibus ipsorum & militum eadem est ratio, qualis est Pabulatio.

In terra hostium.

Dico Secundò, Pabulatio non videtur licita in locis amicorum subditorum Principi, si satis pabuli ad castra aduehatur, & possit tibi comparari etfi magno pretio: sicut patet de carne, pane, & alijs esculentis & poculentis. Quia nec auctoritas Principis, nec naturæ ius suffragatur: qui duo tituli soli videtur posse tribuere potestatem in vindicandâ re alienâ.

In locis amicorum subditorum.

Dico Tertio, Si pabulum non aduehatur, nec possit comparari per inopiam, videtur licita pabulatio: quia est extrema vel grauis necessitas: quo casu pabula debent censei communia.

In necessitate.

In hoc tamen casu si quis enormiter lædatur, faciendâ ei videtur compensatio ab ijs qui habet: sicut passim DD. docent de rebus magni pretij acceptis in extremâ necessitate. Si enim quando domini sunt presentes, non audent accipere ijs iniurijs, & soluunt; cur non etiam teneantur absentes?

Tunc tamè faciendâ compensatio.

Nec obstat quod quando pauca turmæ alicubi confidunt, fiat distributio per pagos & loca quæ pabula suppeditent; ac proinde cum hoc in exercitu iuncto fieri nequeat, videatur Princeps permittere liberam pabulationem. Primò, Quia ideo fortè non assignantur singulis turmis sua loca, quod tunc pabula aduehantur ad castra, sicut annona. Deinde, Quia etiam si Princeps permitteret liberam pabulationem ob necessitatem; tamen non censetur dare auctoritatè lædendi enormiter absque compensatione, sed proportionè quadam: nam Princeps in oneribus subditorum tenetur seruare iustitiam distributiua, quantum fieri potest. Quod si aliqui excedant modum, est præter voluntatem Principis; vnde cõsetur id relinquere conscientijs ipsorum, iuxta naturæ leges; vt in multis alijs necesse est.

9

Similiter non obstat quod Prouincia, pro qua bellum geritur, debeat iuuare subsidijs quantum opus est ad belli finem: quia hoc non tribuit militi potestatem grauandi enormiter hunc præ illo: imò nec Principi, nec Magistratibus patriæ: quia in oneribus debet seruari iustitiæ distributiue portio,

10

portio, quæ hinc facile seruari potest si Magistratus curent ut sumptu publico sufficiens pabulum aduehatur modico pretio; sicuti à prouido Principe & Republicâ benè ordinatâ fieri & ordinari debet.

11 Dices, Ex consuetudine videtur hoc esse onus prædiorum, quando bellum geritur pro bono Prouinciæ. Quæ consuetudo non videtur contra rationem; nam damnum potissimum in diuites redundat, quorum sunt ea prædia, respectu quorum non est enorme ordinariè. Et meritò videntur hoc onus posse ferre, cum ex prædijs magna quoque emolumenta alijs omnibus temporibus accipiant. Quod confirmatur, Quia ea vestigialia censentur iustissima quæ imponuntur rebus pretiosis, quibus diuites potissimum vtuntur, vt ipsi soli, quibus facile est perferre, sentiant hinc detrimenta.

Respondeo, Propter hanc rationem non a sum condemnare hanc sententiam, modò constet Principem fecisse potestatem liberè vbiuis accipiendi sine compensatione; vel talis sit consuetudo legitime præscripta, & ab omnibus passim usurpata; vel sit recepta iam olim consuetudo Principe permittente; & si qui pauperes graue damnum percipiant, eis fiat, re cognitâ, compensatio.

An autem Princeps hanc potestatem fecerit, est quæstio facti. Certè non videtur fecisse, dum permittit Magistratibus vti potestate ordinariâ in huiusmodi pabulatores. Et consuetudo quoque talis nõ videtur esse, præsertim apud probos: quia domino præsentè non acciperent absque compensatione; cur ergo absentem adimant?

BENEFICIUM.

CASVS I.

Institu-
tio bene-
ficiati.

An semper ius instituendi & electio eius qui instituendus est pertineat ad Episcopum?

1 Quid Archidiaconus sua auctoritate nõ habeat ius instituendi, sed solum ex Episcopi mandato, expressè definitum est ab Alexandro III. Cap. Cum solis, de Officio Archidiaconi. Vnde manifestum est cum Archidiaconus instituit aliquem in cura animarum, id eum non facere posse nisi Episcopi auctoritate; & ipsum Episcopum censeri illam institutionem facere, quia facit per Archidiaconum, tanquam per suum instrumentum. Itaque ius instituendi per se & propriè tunc residet in Episcopo, & ad eum pertinet qui iure proprio potest illum actum institutionis facere, sicut potest committere.

2 Ex quibus vltèriùs manifestè sequi videtur, electionem instituendi, quando patronatus est Ecclesiasticus, pertinere ad patronum, non ad Episcopum, iuxta Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 18. Quia institutio in casu proposito ad nullum alium proprio iure pertinet, quàm ad Episcopum. Episcopus enim illa commissione factâ Archidiacono, non facit vt ius instituendi ad aliũ, quàm ad seipsum pertineat; aut vt institutio ab alio, quàm ab Episcopo facienda sit, vt Concilium requirit, quæ verba benè notanda sunt, quia apertè requirunt vt ad alium proprio iure pertineat, sic vt Episcopus eam facere per se non possit. Accedit quòd alioquin Episcopus semper posset sibi reseruare electionem instituendi, & sic eludere ius patronorum, contra apertam Concilij dispositionem.

CASVS II.

Titius ex denominatione Vniuersitatis N. cuius Privilegium requirit vt nominandus tempore vacationis beneficij habeat legitimam ætatem, accepit beneficium quod requirebat vt denominandus esset Sacerdos, cum Titius tunc solum egerit annũ vigesimum tertium.

QVÆRITVR, An Titius fuerit capax denominationis ad illud beneficium?

Denominatio ad Beneficij ex privilegio Vniuersitatis.

2 Respondeo breuiter; Cum ipsa Bulla Privilegij Vniuersitatis expressè requirat, vt nominandus tempore vacationis beneficij ætatem legitimam attingat, quam beneficium tale requirit, & solum concedat dilationem Ordinis illi annexi; non videtur dubitandum quin Titius fuerit incapax denominationis; quia tempore vacationis ætatem legitimam, quam beneficium postulabat, nõ attingebat: Beneficium enim ex sua fundatione requirebat vt denominandus iam esset ad Presbyterium promotus: ac proinde iure communi postulabat ætatem 25. annorum saltem inchoatorum: at denominatus solum agebat annum 23.

Secus fortè esset si nullam ætatis mentionem fecisset. Nam cum ipsum beneficium non postulet illâ ætatem nisi ratione Ordinis, ad eò vt si adsit Ordo ante illam ætatem (vt si quis esset factus Sacerdos anno 22. ætatis) etiam adsit capacitas denominationis; hoc ipso quo dispensatur circa Ordinem, etiam dispensatum censetur circa ætatem. Accessorium enim sequitur suũ principale, & sublato sine tollitur ratio mediorum. Hoc tamen in nostro casu locum non habet, quia expressè talis ætas requiritur. Vnde non se habet per modum accessorij.

CASVS III.

Postquam Episcopus sedi Apostolica presentatus, ab eadem confirmatus est, vacat beneficium; ille hoc Titio confert ante captam possessionem sui Episcopatus.

QVÆRITVR, An collatio illa per Regulas Cancellariæ Romanæ reddatur inualida?

Beneficij collatum ab Episcopo solum confirmato.

Respondeo, Probabile est Regulas Cancellariæ Romanæ non obligare in externis prouincijs, nisi sint ibidem promulgatæ & receptæ. Primò, Quia id est probabile de alijs constitutionibus Pontificis & Conciliorum: cur non etiam de Regulis Cancellariæ. Antecedens docet Angelus V. Lex, n. 13. Sotus l. 1. de Iustitia, q. 1. a. 4. Caietanus & Barth. Medina 1. 2. q. 90. alijsque recentiores non pauci.

Secundò, Quia istæ regulæ potiùs pertinent ad Iudices Cancellariæ & Rotæ, vt secundum eas Romæ causas beneficiarias decident, quàm ad totius orbis beneficiarios, ac proinde nõ obligant eos ante sententiam Romæ latam. Quod Confirmatur, Quia ante Ioannem XXII. nullæ erant Regulæ scriptæ secundum quas iudicaretur, sed solum consuetudo & praxis, teste Ludouico Gomez. in Regulas Cancellariæ, in principio: quòd signum est eas non pertinuisse ad alias Prouincias. Quod ipsum etiam nomen Regulæ indicat. Dicuntur enim Regulæ Cancellariæ, quòd secundum

Regule illæ an obligent alias Prouincias.